U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Romana Fialy, JUDr. Pavla Pavlíka, JUDr. Pavla Vrchy a JUDr. Marie Žiškové, rozhodl o návrhu **Úřadu pro ochranu osobních údajů**, se sídlem pplk. Sochora 27, Praha 7 na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **a) Okresním soudem ve Zlíně** a **b) Krajským soudem v Brně, pobočka ve Zlíně,** a dalších účastníků sporu vedeného u Okresního soudu ve Zlíně, pod sp. zn. 28 C 164/2011, o žalobě na splnění informační povinnosti, žalobce **M. R.**, zastoupeného JUDr. MgA. Michalem Šalamounem, advokátem, se sídlem Bráfova tř. 52, Třebíč, a žalovaného **Města Vizovice**, se sídlem Masarykovo náměstí 1007 Vizovice, zastoupeného JUDr. Zdeňkou Pechancovou, advokátkou, se sídlem Masarykova 175, Luhačovice,

takto:

I. **P ř í s l u š n ý** vydat rozhodnutí ve věci žaloby o splnění informační povinnosti, vedené u Okresního soudu ve Zlíně pod sp. zn. 28 C 164/2011, **j e soud**.

II. Usnesení Okresního soudu ve Zlíně čj. 28 C 164/2011 - 15, ze dne 9. 9. 2011, **s e z r u š u j e**.

III. Usnesení Krajského soudu v Brně, pobočky ve Zlíně, čj. 60 Co 381/2011 - 30, ze dne 21. 11. 2011, **s e z r u š u j e**.

O d ů v o d n ě n í :

Návrhem ze dne 14. 2. 2012 se Úřad pro ochranu osobních údajů (dále též jen „*navrhovatel*“ či „*Úřad*“) domáhá, aby zvláštní senát rozhodl kompetenční spor vzniklý podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ve znění pozdějších předpisů, mezi ním a Okresním soudem ve Zlíně.

Žalobce se ve sporu vedeném u Okresního soudu ve Zlíně domáhal uložení povinnosti žalovanému sdělit žalobci informace o zpracování jeho osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů (dále jen „zákon č. 101/2000 Sb.“). Žalobce uvedl, že získal některé z veřejných zakázek, které zadal žalovaný, uzavřel s ním tři kupní smlouvy, účastnil se zasedání zastupitelstva, na kterém vystoupil. Poté se obrátil na žalovaného s žádostí o informaci o zpracování jeho osobních údajů podle § 12 zákona č.

101/2000 Sb. Protože žalovaný ani k opakované žádosti žalobci informace v rozsahu a struktuře dané § 12 zákona č. 101/2000 Sb. nesdělil, obrátil se žalobce na soud, aby tuto povinnost žalovanému uložil.

Okresní soud ve Zlíně usnesením ze dne 9. září 2011, čj. 28 C 164/2011 - 15, řízení o žalobě zastavil (výrok I.), výrokem II. věc postoupil Úřadu a rozhodl o vrácení soudního poplatku žalobci (výrok III.). Soud v odůvodnění uvedl, že podle § 21 odst. 1, 3, 4 zákona č. 101/2000 Sb., každý subjekt údajů, který zjistí nebo se domnívá, že správce nebo zpracovatel provádí zpracování jeho osobních údajů, které jsou v rozporu s ochranou soukromého osobního života subjektů, údajů nebo v rozporu se zákonem, zejména, jsou-li osobní údaje nepřesné s ohledem na účel jejich zpracování, může požádat správce nebo zpracovatele o vysvětlení, požadovat, aby správce nebo zpracovatel odstranil takto vzniklý stav. Nevyhoví-li správce nebo zpracovatel žádosti subjektu údajů, má subjekt údajů právo obrátit se přímo na Úřad. Soud dovodil z ustanovení § 2 odst. 1 a 2 zákona č. 101/2000 Sb., upravujícího postavení Úřadu, že v souladu s § 21 cit. zákona měl být podán podnět Úřadu.

K odvolání žalobce Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, závěry okresního soudu potvrdil usnesením ze dne 21. 11. 2011, čj. 60 Co 381/2011 - 30. Odvolací soud shledal, že žalovaný jako správce osobních údajů nepředal žalobci požadované informace ve struktuře podle § 12 zákona č. 101/2000 Sb. Protože § 21 odst. 3 cit. zákona vymezuje podle názoru krajského soudu pravomoc Úřadu požadovat na základě žádostí subjektu údajů zajištění opatření k nápravě, dovodil, že k vydání rozhodnutí je dána pravomoc Úřadu; krajský soud v této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2004, sp. zn. 30 Cdo 1183/2004.

Navrhovatel po postoupení věci odmítl svou kompetenci v předmětném sporu a podal zvláštnímu senátu návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu, neboť se domnívá, že jako správní orgán má pravomoc pouze provádět veřejnoprávní kontrolu zpracování osobních údajů a dále pravomoc vést správní řízení o uložení sankce za správní delikt, o registraci zpracování osobních údajů a o povolení předání osobních údajů do zahraničí. Rozhodování individuálních sporů mezi správcem a subjektem údajů je svěřeno soudům. V této souvislosti navrhovatel poukázal na důvodovou zprávu k zákonu č. 439/2004 Sb., (dostupnou na digitálním repozitáři www.psp.cz, volební období 2002-2006, tisk č. 508/0), kterým bylo ustanovení § 21 zákona č. 101/2000 Sb. novelizováno tak, aby navrhovatel neměl pravomoc k vedení sporných řízení. Za nepatřičný považuje navrhovatel rovněž odkaz krajského soudu na rozsudek Nejvyššího soudu zn. 30 Cdo 1183/2004, který vychází z právní úpravy účinné v roce 2004. Navrhovatel též odkázal na usnesení zvláštního senátu sp. zn. Konf 56/2009 ze dne 24. 2. 2010, z něhož dle navrhovatele vyplynulo, že nemá pravomoc ve sporném řízení rozhodnout nejen o náhradě škody, jiné nemajetkové újmy, jiném zadostiučinění, ale ani v otázce poskytnutí osobních údajů. Navrhovatel je názoru, že § 12 zákona o ochraně osobních údajů upravuje práva a povinnosti plynoucí ze soukromoprávního vztahu mezi správcem a subjektem osobních údajů. Rozhodování o nárocích ze soukromoprávních vztahů (byť plnění povinností, z jejichž porušení mohou zmíněné nároky vzniknout, může podléhat také veřejnoprávní kontrole, jako je tomu např. v oblasti pracovněprávních vztahů) je podle § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, svěřeno soudům.

Navrhovatel podpůrně poukázal i na právní názor prvního senátu Nejvyššího správního soudu plynoucí z usnesení čj. 1 As 93/2009 - 212 ze dne 27. 1. 2011, v němž první senát zaujal názor, že právní úprava v zákoně č. 101/2000 Sb., nadále nepočítá se zahájením správního řízení na návrh žadatele, neboť se plně prosadil princip oficiality. Všechna řízení mohou být zahájena z moci úřední jen k podnětu či stížnosti jednotlivce. První senát Nejvyššího správního soudu navrhl, aby rozšířený senát zaujal právní názor, že podání subjektu údajů dle § 21 odst. 3 a 4 zákona o ochraně osobních údajů (ve znění účinném do 31. 12. 2011), jímž žádá Úřad pro ochranu osobních údajů o uložení opatření k nápravě zpracovateli či správci osobních údajů, nemá za následek zahájení správního řízení; jedná se o podnět k zahájení správního řízení.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi správním úřadem a obecným soudem se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Okresní soud ve Zlíně a Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, v předcházejícím soudním řízení popřel pravomoc soudu rozhodnout a navrhovatel popírá svou pravomoc po postoupení věci; zvláštní senát konstatuje, že se ve věci jedná o negativní (záporný) kompetenční spor, k jehož projednání a rozhodnutí je povolán zákonem č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (srov. § 1 odst. 2 cit. zákona).

Zvláštní senát rozhoduje o kompetenčním sporu podle skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (srov. usnesení zvláštního senátu čj. Konf 3/2003 - 18 ze dne 24. 11. 2004)

Ustanovení § 21 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. opravňuje subjekt osobních údajů domáhat se nápravy při zpracování jeho osobních údajů, které je v rozporu s ochranou soukromého a osobního života subjektu údajů nebo v rozporu se zákonem, a to žádostí o vysvětlení anebo žádostí o odstranění vzniklého stavu směrovanou ke správci nebo zpracovateli údajů. V době rozhodování okresního i krajského soudu ustanovení § 21 odst. 3 a 4 zákona č. 101/2000 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2011, umožňovalo dotčenému subjektu osobních údajů obrátit se s předmětnými požadavky i přímo na Úřad. Zákon č. 468/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, s účinností od 1. 1. 2012 (část čtvrtá čl. V cit. zákona) zrušil v § 21 zákona č. 101/2000 Sb. odstavce 3 a 4; nadále se tedy subjekt údajů může obrátit se žádostí o vysvětlení či o odstranění závadného stavu pouze na správce příp. zpracovatele osobních údajů. Poukaz obecných soudů na pravomoc Úřadu podle § 21 odst. 3 a 4 zákona č. 101/2000 Sb., je pro rozhodování zvláštního senátu již nepřípadný, neboť ten – jak shora uvedeno – rozhoduje podle právního stavu účinného ke dni jeho rozhodnutí.

Zvláštní senát několikrát v dříve řešených kompetenčních sporech vyložil otázku pravomoci navrhovatele a obecných soudů ve věcech ochrany osobních údajů podle § 21 zákona č. 101/2000 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2011. V usnesení č. j. Konf 56/2009 – 7 ze dne 24. 2. 2010, dostupném na www.nssoud.cz, zvláštní senát konstatoval, že řešit spory, jejichž předmětem je náhrada škody za porušení povinností stanovených zákonem

č. 101/2000 Sb., je oprávněn soud. Ke shodnému závěru dospěl zvláštní senát i v usnesení ze dne 17. 10. 2011, čj. Konf 11/2011 - 6, dostupném na www.nssoud.cz, když vyložil, že od účinností novelizace provedené zákonem č. 439/2004 Sb., je navrhovatel oprávněn dle § 29 zákona č. 101/2000 Sb. mimo jiné provádět dozor nad dodržováním povinností stanovených zákonem o ochraně osobních údajů, přijímat podněty a stížnosti na porušení povinností stanovených zákonem, projednávat přestupky a jiné správní delikty a udělovat pokuty; není však oprávněn rozhodovat o výši náhrady škody za porušení povinností zpracovatele osobních údajů, nemůže rozhodovat o náhradě za nemajetkovou újmu, tyto pravomoci příslušejí soudům. Zvláštní senát proto potvrdil, že z § 29 zákona o ochraně osobních údajů a z § 21 tohoto zákona již od roku 2004 nevyplývá jakákoli pravomoc navrhovatele týkající se zajišťování opatření k nápravě ve smyslu poskytnutí zadostiučinění. Na předchozí závěry navázal zvláštní senát v usnesení ze dne 8. 3. 2012, čj. Konf 94/2011 – 8, dostupném na www.nssoud.cz. Zvláštní senát vyložil, že ustanovení § 21 zákona o ochraně osobních údajů reguluje podmínky práva na přístup k ochraně osobních údajů tehdy, pokud se subjekt údajů domnívá, že správce nebo zpracovatel provádí zpracování jeho osobních údajů, které je v rozporu s ochranou jeho soukromého a osobního života nebo v rozporu se zákonem o ochraně osobních údajů. Předmětné ustanovení však nezakládá pravomoc navrhovatele rozhodovat ve sporech mezi subjektem údajů a správcem nebo zpracovatelem o nárocích plynoucích z takového zásahu. Z ustanovení § 29 zákona o ochraně osobních údajů pak vyplývá, že pravomoci navrhovatele na úseku ochrany osobních údajů jsou kontrolní a dozorové. Tyto závěry budou platit tím spíše poté, co zákonodárce zrušil v § 21 zákona č. 101/2000 Sb. odstavce 3 a 4 umožňující subjektu údajů obracet se přímo na Úřad.

Odlišně oproti výše zmíněným rozhodnutím není podstatou posuzované věci spor o nárocích ze zásahu žalovaného do soukromého a osobního života žalobce při zpracování osobních údajů podle § 21 zákona č. 101/2000 Sb., nýbrž spor, v němž se žalobce na žalovaném domáhá autoritativního uložení plnění informační povinnosti žalovanému (Městu Vizovice) podle § 12 zákona č. 101/2000 Sb.

Pravomoc obecných soudů rozhodovat spory soukromoprávní povahy vychází z ustanovení § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, dále jen „*o. s. ř.*“, podle něhož soudy rozhodují spory a jiné právní věci, které vyplývají z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány (zde Úřad pro ochranu osobních údajů).

Podle článku 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně jednotlivců v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (dále jen „*Směrnice*“) členské státy zajišťují v souladu s touto směrnicí ochranu základních práv a svobod fyzických osob, zejména jejich soukromí, v souvislosti se zpracováním osobních údajů; obdobně stanovuje rozsah své věcné působnosti i § 1 zákona č. 101/2000 Sb.

Nejvyšší soud v usnesení ze dne 30. 11. 2010, sp. zn. 22 Cdo 3727/2008, dostupném na www.nsoud.cz přiznal pravomoc soudu k rozhodnutí o povinnosti lékaře poskytnout rodiči informace o zdravotním stavu nezletilého potomka, když usoudil, že základ sporu vychází z výkonu rodičovské zodpovědnosti (§ 31 odst. 1 a 2 zákona č. 97/1963 Sb., o

rodině). Nejvyšší soud v této souvislosti uvedl, že „*smyslem zákona o ochraně osobních údajů je Listinou základních práv a svobod zaručené právo na ochranu občana před neoprávněným zasahováním do jeho soukromého a osobního života a neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním osobních údajů... V případě činnosti Úřadu jde dále o dozor jednorázový, který je prováděn na základě plánu dozorového orgánu či stížnosti nebo podnětu zvenčí (tzv. incidenční dozor). Jeho opakem je dozor soustavný, který je vykonáván vůči předem určenému okruhu subjektů. Úřad je v oblasti dozoru nad zpracováním osobních údajů specializovaným dozorčím orgánem s poměrně úzce vymezenou věcnou působností, a dozor je tedy jeho výlučnou nebo alespoň dominantní složkou činnosti.*“ Tyto závěry sdílí i zvláštní senát.

V posuzované věci základ sporu vychází ze soukromoprávního vztahu žalobce s žalovaným, vzniklého na základě obchodních vztahů, které vedly k tomu, že žalovaný disponoval určitou sumou osobních údajů týkajících se žalobce.

Jak již bylo výše vyloženo, pravomoci Úřadu jsou převážně dozorové a kontrolní (srov. § 29 zákona č. 101/2000 Sb.); v rámci této pravomoci Úřad projednává správní delikty za porušení povinností zákona o ochraně osobních údajů. Jakkoli má preventivní funkce odpovědnosti za deliktní jednání podle § 45 odst. 1 písm. g) zákona č. 101/2000 Sb. (skutková podstata porušení povinnosti uvedené v § 12 zákona o ochraně osobních údajů) odradit delikventa *pro futuro* od opakovaného odepření poskytnutí informací podle § 12 zákona o ochraně osobních údajů, neznamená vyslovení odpovědnosti za porušení povinnosti autoritativní uložení splnění povinnosti, jehož se žalobce domáhá v souladu s § 12 odst. 2 č. 101/2000 Sb. Dle tohoto ustanovení má být obsahem poskytnuté informace sdělení o:

„a) účelu zpracování osobních údajů,
b) osobních údajích, případně kategoriích osobních údajů, které jsou předmětem zpracování, včetně veškerých dostupných informací o jejich zdroji,
c) povaze automatizovaného zpracování v souvislosti s jeho využitím pro rozhodování, jestliže jsou na základě tohoto zpracování činěny úkony nebo rozhodnutí, jejichž obsahem je zásah do práva a oprávněných zájmů subjektu údajů,
d) příjemci, případně kategoriích příjemců.“

Citované ustanovení § 12 odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb. umožňuje subjektu údajů získat informace o rozsahu zpracování osobních údajů a tedy i potenciální míru zásahu do soukromí subjektu údajů. Jestliže správce (příp. zpracovatel) odepřel žalobci sdělení těchto informací v požadované struktuře dle § 12 odst. 2 zákona, je nepochybné, že znemožnil žalobci zjistit možnou míru zásahu do soukromí a v konečném důsledku i případnou žádost o vysvětlení či nápravu vadného stavu podle § 21 zákona č. 101/2000 Sb.

Ačkoliv je Úřad (navrhovatel) v oblasti ochrany osobních údajů v postavení ústředního správního úřadu pro oblast ochrany osobních údajů (srov. § 2 odst. 2 zákona o ochraně osobních údajů), nelze s poukazem na zásadu stanovenou článkem 22 Směrnice („*[a]niž je tím dotčena možnost opravného prostředku ve správním řízení, který je možno podat, zejména orgánu dozoru uvedenému v článku 28, stanoví všechny členské státy, že každá osoba má právo v případě porušení práv, jež jí jsou zaručeny vnitrostátními předpisy, které se uplatní*

na dotčené zpracování, předložit věc soudu.“) žalobci při ochraně jeho práv odepřít přístup k soudu.

Jestliže v usnesení ze dne 17. 10. 2011, čj. Konf 11/2011 - 6, dostupném na www.nssoud.cz, zvláštní senát *obiter dictum* podotkl, *že „v případě, že by se žalobkyně domáhala informace o zpracování jejích osobních údajů podle § 12 zákona o ochraně osobních údajů a správce údajů by jí požadovanou informaci odmítl sdělit, nebyla by dána pravomoc Úřadu o takovémto sporu rozhodnout... rozhodování o sporech vyplývajících ze soukromoprávního vztahu mezi správcem a subjektem osobních údajů přísluší soudům (§ 7 o. s. ř.), pravomoci Úřadu jsou spíše kontrolní a dozorové*“, zvláštní senát v nyní projednávané věci, v níž je tato otázka stěžejní, neshledal důvod se od tohoto již vysloveného právního názoru odchýlit.

Podle § 5 odst. 3 zákona o některých kompetenčních sporech zvláštní senát zrušil rozhodnutí okresního a krajského soudu, které výroku zvláštního senátu odporují, a kterými oba soudy popřely pravomoc soudů k projednání věci.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále tedy bude Okresní soud ve Zlíně pokračovat v řízení o žalobě.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 14. června 2012

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu